

Čeká nás nejhorsí krize v dějinách?

Sotva jsme se vzpamatovali z krize v letech 2008 a 2009, už se mluví o krizi další. Situace je srovnávána s velkou hospodářskou krizí v letech 1929 - 33. V dnešním článku se s vámi podělíme o náš názor na blízkou budoucnost.

Novinové titulky hýjí slovy jako nejistota, panika, strach, finanční armagedon, zběsilé kolísání akcií, trhy v totálním kolapsu, akcie se prudce propadají... Dá se vůbec dnes odhadnout, co nás v nejbližších letech čeká?

Ano, lze. Ale abychom dokázali odhadnout, co nás čeká, musíme pochopit, co se děje.

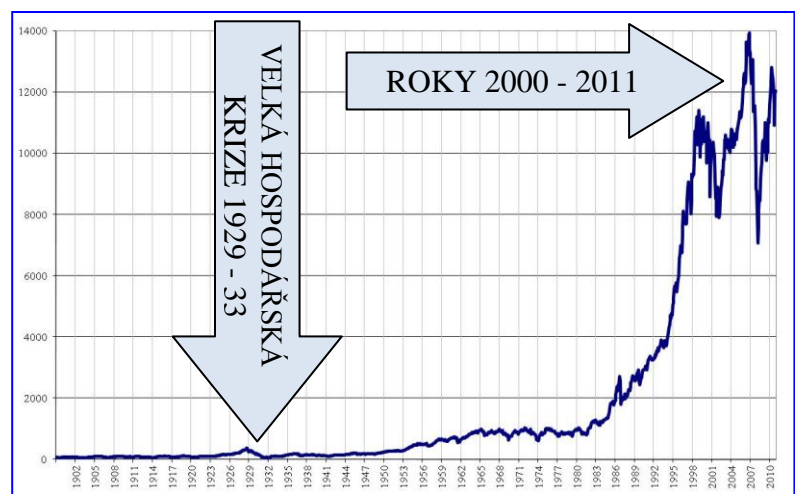
A abychom pochopili co se děje, musíme poznat, co se dělo v minulosti.

Ne nadarmo se říká, že historie je učitelkou života. Podívejme se proto na více než stoletou historii akciového trhu.

Srovnání první

Graf* na první pohled potvrzuje nejhorsí obavy - velká hospodářská krize byla slabým odvarem toho, co se děje nyní. V současné době jsou akciové trhy zmítány vysokou volatilitou oběma směry. A co nás čeká v nejbližší době? Zdá se, že situace bude stále horší a horší.

Ale pozor, jsou naše úvahy správné?

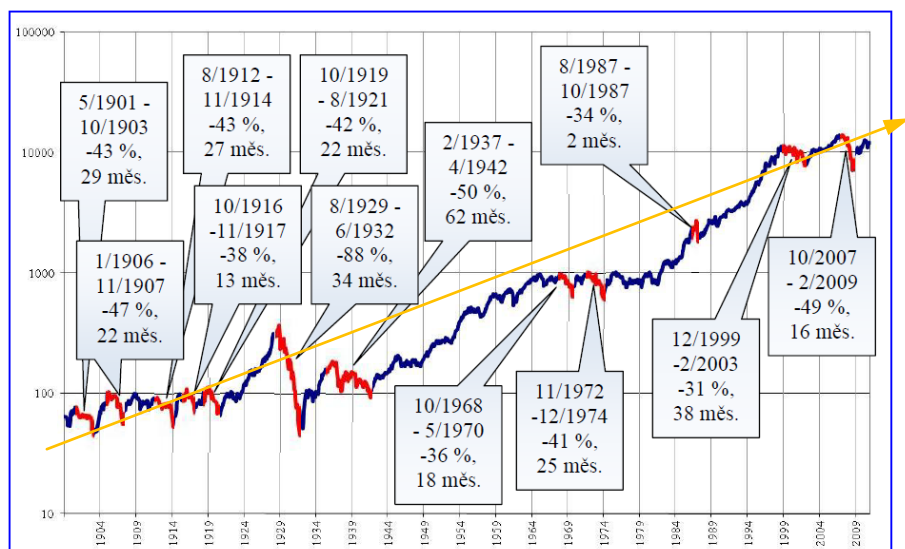

Když v roce 1929 klesl akciový trh v USA z téměř 400 bodů o 100 bodů, znamenalo to pokles o 25%. Jestliže v současné době klesne index z hodnoty kolem 10 000 bodů o stejných 100 bodů, jde o pokles jen o 1%! Tento graf se proto nehodí pro zachycení dlouhodobého vývoje akciového trhu! Musíme použít takové měřítko grafu, které nám bude procentní změny znázorňovat graficky stejně. Takové měřítko (logaritmické) je použito ve 2. grafu.

Srovnání druhé

Jde o stejný graf, ale na první pohled vidíme obrovské rozdíly!

1. V současné době NEJSOU trhy zmítány vyšší volatilitou než tomu bylo v minulosti.
2. Největší tsunami zažil akciový trh během velké hospodářské krize v letech 1929 - 32, kdy poklesl o

celých 88 %! Proti tomu poslední pokles v letech 2007 - 09 o 49 % je pouhá větší bouřková vlna, ke kterým dochází poměrně často.

3. Za posledních 111 let došlo ke 12 bouřkám s vlnami většími než 30 % (jsou v grafu znázorněné červeně).
4. Typickým rysem je, že k poklesům často dochází po období vysokého růstu, kdy akciové trhy dosáhnou historických maxim. V této situaci nyní nejsme.
5. Dalším typickým znakem je to, že akciové trhy rostou víceméně rovnoměrně, trendovou linií je rostoucí přímka. Domníváme se proto, že v tento rostoucí trend bude platit i v budoucnu.
6. Vůbec největší MĚSÍČNÍ pokles zažil akciový trh v roce 1987, kdy během září klesl o plných 30 %!
7. Za posledních 111 let došlo celkem k 42 poklesům větším než 10 % za měsíc: během velké hospodářské krize jich bylo 14, od října 2007 do dnešního dne pouhé 3. Vypadá to tedy spíše naopak - trhy se po 2. světové válce zklidnily.

Srovnání třetí

Velká hospodářská krize byla velkou i pokud jde o propad průmyslové produkce a hrubého domácího produktu. HDP během let 1929 - 33 klesl jen v USA o 30 %, průmyslová výroba dokonce o 50 %. Nezaměstnanost dosahovala výše 20 %, místy až 80 %!

V letech 2008 - 2010 došlo také k poklesům HDP (viz tabulka). Do 30% z let 1929 - 33 však má ve všech zemích velmi daleko. Nyní se očekávají poklesy v řádu několika málo procent. Takže zase nic, největší hospodářské krize se zřejmě nedočkáme. ☺

stát	2008	2009	2010
ČR	2,5%	-4,2%	2,3%
Francie	-0,1%	-2,7%	1,5%
Itálie	-1,3%	-5,2%	1,3%
Německo	1,0%	-4,7%	3,6%
Španělsko	0,9%	-3,7%	-0,1%
Velká Británie	-0,1%	-4,9%	1,3%
USA	-0,02%	-2,7%	2,9%
Japonsko	-1,2%	-6,3%	5,1%
Svět	1,5%	-2,0%	4,2%

zdroj: Světová banka

Srovnání čtvrté

V novodobé historii lidstvo zažilo mnoho různorodých finančních krizí, ať to byla Tulipánová bublina v Holandsku v letech 1636-7, Tichomořská bublina 1713-20, Gründerská krize 1873, velký burzovní krach v roce 1929, u nás jsme si zažili první pád akcií v roce 1994. A od té doby jsme byli i přímými účastníky internetové bubliny (1996 - 2003) a nejnovější krizi v letech 2007 - 09.

Všechny tyto krize mají některé společné rysy, podle kterých je lze většinou předvídat (to znamená, že můžeme říci, ŽE se krize blíží, ne KDY krize přijde).

1. Prvním znakem je oddělení tržní ceny akcií od jejich fundamentální hodnoty. Kurz akcií roste rychleji než fundamentální hodnota akcií. To se odráží ve vysokém P/E. Dnes jsou akcie fundamentálně podhodnoceny, k razantnímu poklesu tak není důvod.
2. Akciové trhy jsou na dlouholetých maximech, což dnes také nemůžeme říci.
3. Investoři jsou nezřízeně optimističtí, na špatné zprávy trhy nereagují poklesem. Dnes jsou investoři pesimističtí.

A uvědomme si, že **riziko pádu akciového trhu je vyšší, když jsou akcie nahoře**. Nyní nahoře nejsou.

Co nás čeká?

- Akciové trhy mohou v nejbližších letech poklesnout krátkodobě o 10 - 30 %.
- Málo pravděpodobný je pokles kurzů o 30 - 50 %.
- Propad srovnatelný s velkou hospodářskou krizí (o více než 80 %) s vysokou pravděpodobností nepřijde.
- Jakýkoliv propad akciového trhu nebude mít zdaleka takové důsledky (pokles HDP, míra nezaměstnanosti, snížení životní úrovně apod.) jako během velké hospodářské krize.
- Velká hospodářská krize byla největší krizí v novodobých dějinách. Žádná další krize se jí nepřiblížila. I v příštím roce pravděpodobně půjde o recesi trvající nanejvýš několik málo čtvrtletí, ne o hlubokou krizi trvající několik let.
- **Poklesy akciových trhů** vnímejte jako **příležitosti**, ne jako **hrozby**. Využívejte poklesů akciového trhu k výhodným nákupům.

Nejhorší krizi v příštích letech nečekejte, byli byste zklamáni ☺.
S vysokou pravděpodobností ji už máme více jak 70 let za sebou.

Přeji vám optimistický konec roku.

Karel Kořený